

# NARODNI DNEVNIK

Izbaja vsak dan opoldne, izven nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:  
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

## Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.

TELEFON STEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG STEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znak za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.033.

### Angleški primer.

Ko je bila angleška generalna stavka na višku, je nastopil angleški nadškof in opominjal oba tabora k spravi. Njegov apel je naredil na vse prebivalstvo Anglije velik utis in njegovo posredovanje je bistveno pripomoglo, da je bila angleška generalna stavka tako kmalu, a tudi častno za oba dela, končana.

Zdi se nam nad vse umestno, da opozorimo na to posredovanje angleškega cerkvenega dostojanstvenika tudi slovensko javnost.

Recimo, da bi bil slovenski narod tako razdeljen na dva tabora, kakor je razdelila generalna stavka angleški narod. Kdo bi imel pri nas to avtoriteto, da bi mogel nastopiti kot posrednik in da bi njegove predloge uvaževala oba tabora.

Če smo odkritosrčni napram sebi, moramo pripoznati, da med nami ni osebe, ki bi uživala takšne avtoritete. In takoj moramo dostaviti, da je velika škoda za ves naš narod, če nimamo tako avtoritativne osebe. Zakaj za vsak narod pridejo trenutki, ko mora zavest nacionalne skupnosti potisniti v ozadje vse druge občutke. Tedaj pa narod rabi tudi moč, kateremu more zaupati kot svojemu voditelju.

Tragično je, da mi takega moča nimamo. A še bolj tragično je, da nimamo niti korporacije, ki bi v odločilnem trenutku mogla zahtevati za sebe vse pravice vodstva naroda. In ker nimamo takšne organizacije in še manj takšnega moča, zato smo plen strankarskih interesov in zato je razbitost našega naroda tako ogromna.

Škoda, ki jo imamo od narodne razcepljenosti, je vsakomur jasna, toda nihče se ne potrudi, da bi to razcepljenost odstranil in da bi res prišel delati na tem, da postane tudi naš narod organizirano telo.

Svoje dni smo predlagali ustanovitev Narodnega sveta, toda naš predlog je bil od slovenskega časopisja premolčan. Kljub temu moramo svoj predlog ponoviti, ker ni za nas rešitve, če si ne ustvarimo svoje centralne organizacije.

Mi rabimo organizacijo, ki je zadnja avtoriteta. Kakor je vsako pravo ničvredno, če nima svoje zadnje inštanca, tako je narodno življenje brez smeri, če mu je te ne določa njegova najvišja in zadnja inštanca. Ker je izključeno, da bi se med nami v sedanjih razmerah mogli posamezniki pridobiti to avtoriteto, zato je tem bolj nujno, da dobimo organizacijo, ki bo naša zadnja narodna inštanca. Brez tega je zdrav razvoj narodnega življenja nemogoč.

Ni taka organizacija lahko izvedljiva, ker ne zadostuje, če se delegati strank sestanejo in ustanove skupen odbor, temveč glavno je, da je ves narod prežet od zavesti nacionalne solidarnosti. Ravno te zavesti pa nam manjka. In bil bi čudež, če bi nam ne manjkala.

Slovenija ni eno telo skoraj v nobenem oziru. Ni državno upravno ena celota, ni cerkveno upravno ena celota, ni gospodarsko enotno organizirana in ni niti kulturno enotno upravljena. Posledica tega je, da nimamo enotnih stremiljenj in vsled tega tudi ne zavesti nacionalne solidarnosti.

Naloga strank je, da izvedejo organizacijo naroda. Naše stranke pa so na to svojo najvažnejšo nalogo docela pozabile in ravno stranke so danes najmočnejši element, ki cepi narod. Zakaj vse stranke mislijo, da je narod združen samo takrat, kadar so vsi ljudje v eni stranki. Kakor da bi mogli biti vsi ljudje enih misli! Treba le, da so vsi ljudje

### Vlada se že pripravlja na volitve.

Beograd, 20. maja. Iz dobro poučenih krogov smo doznali, da pristojna ministrstva, zlasti ministrstvo za notranje zadeve, delajo priprave za volitve, o katerih na kompetentnih mestih mislijo, da se bodo gotovo vršile najkasneje meseca novembra t. l. Radikali zagotavljajo, da je Uzunović že popolnoma zasiguran volilni mandat. Uzunović bo s sedanjem kombinacijo delal, dokler bo šlo. Kadar pa se izkaže, da to ni več mogoče, bo imel proste roke za izhod iz položaja.

Glede na sedanjí politični položaj je neki član izjavil kategorično, da je sedanja vlada le provizorij in da so volitve na pragu. Z vsem tem se spravljajo

v zvezo tudi pogosti sestanki ministrov dr. Ninčiča, dr. Srskića in Maksimovića. V zadnjem času je vzbudila pozornost tudi seja velikih županov, ki se je pred nekaj dnevi popolnoma tajno vršila v Beogradu. Zato vlada pričanje, da se vse to dela zaradi priprav na volitve. »Križo prav lahko izgovorimo«, je izjavil neki ugledni radikal. »Volilni mandat nam je zagotovljen.«

Okolica Bože Maksimovića trdi, da bodo radikali po prihodnjih volitvah prišli v skupščino s 180 mandati (?), ker je narod razočaran nad strankami, ki se ne prizadevajo, da bi svoje programe tudi izvedle.

### Borbenost opozicije.

Beograd, 20. maja. Načelniki opozicijskih skupin bodo danes končali razpravo o aktualnih vprašanjih, zlasti o vprašanju interpelacij. Za tem odpotuje dr. Korošec v Ljubljano, dr. Hrasnica pa istotako odpotuje nočoj v Sarajevo.

#### JOVANOVIČEVCI PRICHO VELIKO AKCIJO V BOSNI.

Beograd, 20. maja. Ljuba Jovanović se je zadnje dni začel znatno približevati Nastasu Petroviću. Izgleda, da bo on podpiral akcije nezavisnih radikalov za izvedbo njihovega programa po mestih in selih. Nastas Petrović nastopi tedni dalje potovanje po Južni Srbiji. Ljuba Jovanović pa bo s svojimi prijatelji odšel za dalje časa v Bosno, kjer bo začel ostro agitacijo. Prav tako naj bi ostali disidenti odpotovali v notranjost in sicer po največ vsak v svoj volilni okraj. Posebna pažnja se posveča organizaciji stranke v Bosni, kjer si disidenti skupno z nezavisnimi radikali obeata popoln uspeh, in to tem bolj, ker bosenski radikali niso zadovoljni s svojimi sedanjimi zastopniki v parlamentu.

#### LJUBA JOVANOVIĆ IN LJUBA DAVIDOVIĆ OBNOVITA INTERPELACIJO O KORUPCIJI.

Beograd 20. maja. Ljuba Jovanović in

#### GOSPOD UZUNOVIĆ KONFERIRA S PAŠIĆEM.

Beograd, 20. maja. Predsednik vlade Uzunović je včeraj dolgo časa konferiral z zunanjim ministrom dr. Ninčičem. Takoj po tej konferenci je posetil načelnika stranke Pašića v njegovem stanovanju. Pri Pašiću se je sešel tudi s predsednikom skupščine Markom Trifkovićem. Govorili so o seji radikalnega poslanskega kluba, ki je sklicana za 25. t. m. in o dnevnem redu te seje. Spoznameli so se v nekaterih vprašanjih glede organizacije stranke in pa glede pričetka delovanja glavnega odbora. Na koncu so razpravljali še o izključitvi vseh disidentov iz stranke.

#### SEJA VLADE.

Beograd, 20. maja. Včeraj popoldne je bila v predsedstvu vlade seja ministrskega sveta. Na seji se je razen o resornih vprašanjih razpravljalo tudi o

ene volje in to voljo treba organizirati v eno smer.

Kadar nima oče v rodbini avtoritete, tedaj nazaduje rodbina in anarhija zavladava v državi, če je njen poglavar brez avtoritete. Ravno tako je z narodom, zlasti pa z maloštevilnim narodom, kjer se že celo ne sme izgubiti nobena sila.

In zato ne bi smel iti angleški primer mimo nas, temveč bi moral poriditi akcijo za ustanovitev Narodnega sveta.

Ljuba Davidović sta imela včeraj sestanek, katerega se je udeležil tudi Nastas Petrović. Temu sestanku se pripisuje velika važnost. Sodi se, da so se ti trije politiki dogovarjali o akciji proti korupciji. Zato mnogi menijo, da bodo ti znova sprejeli vprašanje korupcijskih interpelacij v skupščini.

#### PROTESTNI SHOD V LJUBLJANI BO PREPOVEDAN.

Beograd, 20. maja. Včeraj se je politični položaj že čisto normaliziral. Posebno važnih dogodkov ni bilo. Le opozicija je imela dolgo posvetovanje o obnovitvi korupcijske interpelacije in o pripravah za velika protestna zborovanja in manifestacije, ki se bodo vršile v večjih mestih vse države. Za 30. t. m. je napovedano tako protestno zborovanje v Ljubljani. Opozicijske skupine bodo poslale na zborovanja svoje delegate, ki bodo tam govorili.

Po zborovanju v Ljubljani se bo vršilo istotako zborovanje v Beogradu, Zagrebu, Splitu, Skoplju in Sarajevu.

Doznava pa se ob teh vestih, da bodo vsa ta zborovanja najbrž prepovedana. Seveda pa bo taka prepoved izzvala veliko revolto pri opoziciji, ki je pripravljena na ostro borbo proti vladi, in to ne samo v skupščini nego v vsej državi.

vprašanju vojaške konvencije z Italijo, ter o osnutku zakona o izenačenju davkov. Vlada jako intenzivno dela na pripravah za zakon o izenačenju davkov. Člani vlade so zadovoljni, ker so prepričani, da je harmonija v vladi prav povoljna in da dolgo ne bo prišlo do medsebojnega trenja.

#### ZEMLJORADNIŠKE ZADRUGE BODO OPROŠČENE POŠTNE.

Beograd, 20. maja. Finančni minister dr. Perić se je včeraj dolgo časa posvetoval z državnima podtajnikoma v njegovem ministrstvu Neudorferjem in Petrovićem. Razpravljali so o vprašanju, da se vse zemljoradniške zadruge oproste poštnih pristojbin. H koncu so še obravnavali zakon o izenačenju davkov, ki ga ima vlada že pred seboj.

#### DR. NINČIĆ ODPOTUJE NOČOJ V ZENEVO.

Beograd, 20. maja. Zunanji minister dr. Ninčič odpotuje nočoj na konferenco v Zenevi. Z njim bo potoval tudi šef njegovega kabineta Vutković. Če se v Zenevi delo kmalu konča, bo dr. Ninčič za en dan ali dva odpotoval v Pariz, da tam reši nekatere tekoče posle. Ninčič ostane v inozemstvu največ 10 dni, to je do konca prihodnjega tedna. Dr. Ninčič bi bil imel že sinoči odpotovati, ker pa so bile na dnevnem redu še konvencije z Italijo, je potovanje za en dan preložil.

### Obveljala bo Radonjevićeva resolucija.

Beograd, 20. maja. Po seji ministrskega sveta se je moglo iz razgovora z nekaterimi člani vlade razbrati, da je vlada stala na stališču, da sme glede interpelacij o korupciji upati na ugoden izhod. Ker so predlog dr. Radonjića naknadno sprejeli tudi radićevci, bo vlada že našla način, da se ta predlog v skupščini izvede in da ne bo potrebno, da opozicija vloži novo interpelacijo. Predsednik skupščine bo moral sklicati sejo načelnikov skupin in bo poskušal najti način, kako bi prišlo do sporazuma tako, da bi prišle interpelacije na dnevni red skupščine že prvi interpelacijski dan, t. j. 27. t. m. Med načelniki skupin se mora doseči tak sporazum, da se skupščina izogne ponovni razpravi in da glasuje samo o prehodu na dnevni red. Tako bi bile rešene jako važne vprašanje, ki je bilo predmet razprav v zadnjih dneh.

#### PAŠIĆEVCI PRICELI BOJ PROTI KORUPCIJI S HSS.

Beograd, 20. maja. Glede na protest, ki so ga vložili poslanci iz Srema proti dr. Pernarju radi izmenjave dveh občinskih beležnikov, so napravili radikali daljnje korake. Pritožili so se pri predsedniku vlade Uzunoviću. Neka deputacija pa se je javila pri notranjem ministru in protestirala zaradi Pernarjevega postopanja. Ker je bila vsa zadeva pisмено izročena predsedniku kluba, je tudi podpredsednik kluba Ljuba Mihajlović interveniral pri notranjem ministru in nato vložil še protest pri predsedniku vlade Uzunoviću. Med tem pa je včeraj dr. Pernar izmenjal tudi blagajnika v Novem Slankamenu. Zato je bil vložen nov protest od radikalnega poslanca Ljube Popovića. Zaradi vseh teh protestov je bilo včeraj v radikalnem klubu precejšnje nerazpoloženje. Zanimivo je, da so vsi ti radikalni poslanci pristali Pašića, ki grede za tem, da naščuvajo radikale proti HSS.

Oni hočejo za vsako ceno, da se razbije koalicija.

#### SEJA MINISTROV HSS.

Beograd, 20. maja. Včeraj so ministri HSS imeli krajšo konferenco v kabinetu ministra za agrarno reformo. Na tej seji so govorili o svojem stališču v vladi. Po tej seji je bila tudi seja seljaškega kluba. Ko se je ta seja končala, je dal dr. Šibenik novinarjem izjavo o svojem delovanju v ministrstvu za agrarno reformo.

#### BOSANSKI RADIKALI SE PRIPRAVLJAJO.

Beograd, 20. maja. Notranji minister Boža Maksimović je imel v svojem kabinetu daljšo konferenco s svojimi prijatelji. Navzroč je bil tudi minister za izenačenje zakonov dr. Srskić. Konferenca je imela intimen značaj. Govorili so o organizaciji politične borbe posebno glede na razmere radikalne stranke v Bosni.

#### NASILNE RUMUNSKÉ VOLITVE.

Bukarešta, 20. maja. Zastopniki ujedinjene seljaške in nacionalne stranke so predložili kralju spomenico, v kateri so se pritožile nad nasilstvom ob volitvah. V spomenici pravijo, da kandidati opozicije niso stali v boju proti svojim političnim nasprotnikom, temveč proti redarjem in orožnikom. Voditelji opozicije se zapirajo, preganjajo in nekaj jih je bilo celo umorjenih.

## Dunajsko pismo.

MED GRADIŠČANSKIMI HRVATI.

Krasen, zanimiv dan sem preživel včeraj med gradiščanskimi Hrvati — in sicer v lepem selu Pajngert (Baumgarten) tik ob novi ogrski meji pri Sopronju (Odenburg) pod Nežiderskim jezerom. Do Sopronja je le 7 km po železnici. Dunajski brzovlak vozi po isti progi na Budapešto in ima direktne vozeve tudi za Zagreb in Osijek. — Pajngert je skoro čisto hrvatsko selo (okoli 1100 prebivalcev). Hiše so povečini pritrilene in enonadstropne, tako nekako, kakor po švabskih selih po Slavoniji.

Tamošnje mlado srbsko društvo »Radost« je namreč priredilo slavnost blagoslovljenja svoje zastave. — Predsednik društva je tamošnji školnik (nadučitelj) g. Slavko Marhold, ki je tudi pevovodja. (On poučuje tudi hrvatski jezik na dveh srednjih šolah v Železnem — Eisenstadt, glavno mesto Gradišča; ima letos 114 učencev.) Društvo ima poleg pevskega tudi tamburaški zbor, ki ga je spocetka poučeval g. Vuković od dunajske »Prosvjete«.

Med gradiščanskimi Hrvati je več pevskih društev, ki so že blagoslovile svoje zastave. — Pajngert je sledil temu vzgledu in je včeraj blagoslovil svojo krasno zastavo (dunajski izdelek). — Na eni strani (bela svila) je napis: »Pjevsko društvo »Radost« — Pajngert«, na drugi strani (plava svila) pa je v sredi v ovalu slika sv. Cecilije, ki je patron družstva, in okoli lepo razvrščen v zlatu vezan napis:

V radosti kroz pjesam glas,  
ču slavit rod na svaki čas!

Kumica je bila gospa Ana Pinezić, soproga imovitega trgovca v Inzersdorfu pri Dunaju; oba sta rodom iz Pajngerta, kjer imata tudi lepo hišo.

Na daleč okoli so prihiteli pevski in tudi druga društva na to slavnost, da potaste vesel dan v življenju svojega brata. Došla so hrvatska, nemška in madjarska društva, nekatera z zastavami, ki jih je bilo skupaj — petnajst. Diven prizor na deželi, v priprostem selu naših gradiščanskih Hrvato.

Vedel sem, da v Gradišču med tremi narodnostmi ni medsebojnih sporov ali celo sovraštva zaradi narodnosti, ali kar sem včeraj gledal na svoje oči, presegla daleč vse moje dobro mnenje v tem oziru. Med hrvatskimi nemškimi in madjarskimi društvi je vladalo pravo bratsko razpoloženje, niti slede kake napetosti, vse je bilo tako, kakor da so prihitali v Pajngert ta dan v okrožju 40 km najboljši sinovi enega samega naroda, celo istega političnega mišljenja, da skupno praznujejo vesel dogodek. — V Pajngertu samem je bila vsaka hiša okrašena iz n. p. pisni v pozdrav gostom. Nemške hiše so imele lične napise: »Herzlichst willkommen!« — vsi napisi enako, brez dvoma kupljeni na Dunaju. Hrvatske hiše pa so imele doma izdelane napise: Dobro došli, Srčno došli, Zdravi bili, Živili pievački brati, Veseli budimo, Neka pjeva duša moja, Veseli jesmo danas itd.

Z Dunaja je šla samo deputacija »Prosvjete«, predsednik in štirje člani. — Došli

sta celo dve pevski društvi iz Sopronja (to-rej iz Ogrske) »Liederkrantz« in »Oedenburger Wirtschaftsbürger«. — Sprejem z godbo na dveh postajah, od Dunaja in od Sopronja.

Slavnostna maša je bila na prostem poleg župne cerkve, ki je dvajsetkrat premajhna za vse udeležence. Povorka po vasi in do oltarja je bila veličastna. — Med odličnimi gosti sem videl tudi prečastitega g. Martina Meršića, župnika v Velikem Borišću, odličnega prvaka gradiščanskih Hrvatov (40 km daleč proti jugu, kamor ni železnice). Njegov nečak preč. g. Meršić je župnik v Pajngertu, ki je izvršil blagoslovljenje. Pri maši je hrvatski pel domači zbor ob spremljanju godbe znano Haydnovo mašo. — Po običajnem blagoslovljenju je govoril župnik o imenitnosti tega dneva za tamošnje ljudstvo, ko domače pevsko društvo blagoslovlja svojo zastavo. Govoril je o božjem daru — petju v čast božjo in slavo naroda ter pozival na zvestobo do nove zastave. — Med raznimi govorniki sta silno vplivala tudi dva Nemci, ki sta klicala na večno ljubezen med Gradiščani brez razlike jezika in vere. — Iz govora nekoga Madjara sem razumel edino besedo »horvát«, ki sem jo slišal vsaj petdesetkrat.

Žebelj je bilo zabitih nad 120. Dohajale so celo priproste ženske, ki so v svetem navdušenju zabijale žebelje in metale na kupček po 5 do 10 šilingov (40, 80 dinarjev). Došla društva so odličila novo zastavo z dragocenimi trakovi; tudi naša »Prosvjeta« jo je okrasila z našim — trobojnim trakom. »Radost« pa je odličila vse zastave s spominskim trakom. — Zadnji žebelj je bil zabiti v imenu slovenskega bratskega naroda pod Triglavom, ob Soči in Adriji, kar je bilo sprejeto ob posebni pozornosti in z izrednim veseljem.

Popoldan koncert. Nastopila so razna društva. Pričelo je domače društvo z znano »Ja sam Hrvat dušom tielom« (glasba znane »Jaz sem Sijovan«, v kateri se često ponavlja: »Hrvat svuda brate mal« — Nato so zapeli nemško »Abendlied«. — Liederkrantz iz Sopronja je žel prvenstvo. Pevci so sami mestni inteligenti in zares izvrstni; poleg dveh madjarskih in dveh nemških so zapeli — dvoje hrvatskih šaljivih pesmi (»Pimpin« in »Žena moja, tvoja moja«) dovršeno. — Nastopala so društva drugo za drugim, 12 po številu. Med njimi tudi iz Koljnova (Kolnho) iz Madjarske, čisto hrvatska vas, še 5 km za Sopronjem. — P. d. »Harmonija« iz Velikega Borišća je lepo zapelo Novakovo »Hrvatskoje« in poleg ene nemške — »Lepa naša domovina« v gradiščanskem narečju. Pevovodja je učitelj Josip Thüringer. — Čuli smo še pesmi »Na Nehaju gradac od Klasiča (p. d. Mali Borišć), »Moj dom« (Sušev — Nebendorf) itd.

Ljudstva silno veliko. Videli sem mnogo inteligence, elegantnih dam, srčanih, lepih gospodičen. — Klobuk z glave pred takim narodom! In to v neposredni sosesčini Sopronja!

A. G.

## Zadnja vladna kriza.

(Iz krogov Slov. kmetijske stranke.)

Beograd, v nedeljo zvečer.

Vladna kriza je započela na vprašanju o korupciji v naši državi. Ta pošast javne nemoralnosti se je tako razpasla na vseh koncih in krajih državnega življenja, da preti državo porušiti, ljudstvo pa spraviti na beraško palico. Radikalna stranka se pritožuje, da postopek »Hrvatske kmetijske stranke« formalno ni bil pravičen in da so radikali zaradi tega bili primorani izzvati vladno krizo. Nasprotno pa poudarjajo radikali, da jim ne gre za formalnosti, ampak za stvar samo, to je zato, da se končno in naposled začne proti razpasli korupciji odločna borba in se jo ubije. To je prva stvar v državi, ki se mora urediti! V takšnem moralnem močvirju, ki zastruplja ljudi in stranke ni mogoče živeti in nobena še tako zelo pošastna vlada ne more v tem močvirju ničesar začeti. Radikali se v tem vprašanju ne upajo začeti odločne akcije. Tudi med njimi so ljudje, ki so v srcu zato, za kar se je v četrtek izrekla večina parlamenta. Toda oni imajo v svojem klubu težave, vsi vemo s kom. Oblasti, ki so je navajeni, pa tudi nočejo dati iz rok. Zato delajo vse mogoče račune. Vabijo Davidovičeve demokrate, vabijo Turke iz Bosne, Pribevičeve itd. Predvsem pa upajo razklati Radičeve in eventuelno tudi Korošev klub. Jasno je, da se jim to ne more posrečiti in da je ves njihov napor v tej smeri zastoj. Položaj je danes v toliko jasen, da se je stari sistem, ki je med drugimi zli, rodil tudi zlo korupcije, začel rušiti. To delo ne bo še tako hitro končano, ker je tisoč ovir in zavor pri vsakem koraku. Toda začelo se je. In brezdvoma je to zasluga St. Radičeva samega, ki v težkih razmerah, sredi mreže vsakovrstnih intrig, ki jo sproti krpa vsaka minuta v Beogradu, vstaja na svoji ravni liniji. V tem pogledu odobravajo njegovo nastop tudi tisti njegovi pol. nasprotniki,

ki so za red in poštenje v javnem življenju. Celo g. dr. Korošec, ki gotovo ne ljubi Radičeva, je pohvalil njegov nastop in je pohvalil njegovo besedilo o prehodu na dnevni red zadnji četrtek. Še več. Tu je znano, da je g. dr. Korošec mnogo storil, da je za resolucijo »Hrvatske seljaškega kluba« glasovala tudi cela opozicija. Kako lepo in prav bi bilo, da so za njo glasovali tudi radikali, ker bi bil v tem slučaju ves parlament edinstven in bi se tako pokazala enotna, a tudi odločna volja ljudskih zastopnikov, da se zatre strašna korupcijska bolezen.

V splošnem je jasno, da gremo, naj se sedanja vladna kriza reši tako ali drugače, volitvam nasproti. Sedaj na poletje jih najbrže ne bo. Toda, ko bo kmalu jeseni pospravil svoje prideleke s polja, se bo pričel volilni ples. Takrat mora biti naše ljudstvo na jasnem, da bo znalo in moglo pravilno uporabiti svojo takorekoč edino državljansko pravico, ki jo ima: volilno kroglico.

H koncu bi omenil še to, da je te dni v klubu g. dr. Korošca žalostno. On in njegovi ljudje so potisnjeni na stran in nihče se za nje ne zmeri. Oni v nobenem primeru ne smejo upati, da pridejo v kakršnokoli kombinacijo, izvemši, ako bi hoteli vleteti iz zadrege Pašičeve radikale. Tega pa tudi ne morejo zaradi svojih kmečkih volilcev, ki so pošteni ljudje. Tako veljajo Slovenci v Beogradu samo toliko, v kolikor so zvezani s hrvatskim kmečkim narodom, oziroma »Hrvatskim seljaškim klubom«. Že sedanost kaže, a bodočnost bo pokazala še jasnejše, da je bil naš politični koncept glede Slovencev in njihovega političnega pomena v državi pravičen. Politika je doseganje možnosti, je boj za uveljavljenje ljudstva in njegovih potreb.

—

F. B.

## Razkol v NSS?

NSS je bila ustanovljena po vzoru in programu istoimenske češke stranke, ki igra v ČSR danes vodilno vlogo. Razne dobe je preživljala bratska stranka. Napredovala je in nazadovala, a umrla ni, dasiravno so ji Nemci zlasti med vojno pridno stregli po življenju. Danes uživa zmagovalne, ki si ga je priborila v težavnem boju s proletarskimi izkoriščevalci.

Pod praporom NKK so se zbirale tudi v Sloveniji množice delavcev in izobražencev

v iste svrhe. »Najprej domačim kruh in če tehi ni, še le tuje!« To geslo nas je predvsem ločilo od socialističnih demokratov, ki se na narodnost niso ozirali. Vendar smo bili po vseh naših težnjah socialistom bližji, kakor katerikoli drugi češki stranki. Zato je bil predvsem naš cilj zbliziti proletarijat saj v volilnem boju v skupno fronto.

Radi nezmožnega in prekapitalističnega vodstva pa so se razbile socialnodemokratske vrste v številne malopomembne frakcije,

ki so prišle zaporedoma v večjo ali manjšo odvisnost od izkoriščujočega kapitala. Le NSS je stala v tej burji na delavske množice trdna kakor skala. Ogenj in žveplo je bruhalo dnevno na nas zlasti samostojno demokratsko časopisje, toda naše vrste niso omahovale. Posamezniki so se odcepili, na njih mesto so stopili drugi. Vobče pa se je vzdržalo število narodno socialističnih glasov z malimi izjemami na prvotni višini.

Brdko smo občutili zavedni narodni socialisti masševalnost PP režima. Preganjali, zapostavljali in šikanirali so nas, kjerkoli se jim je mudila prilika, toda klonili nismo. Zavedali smo se, da jih moralno nadkriljuje in da zahteva vsaka dobra stvar živce. To nam je dajalo pogum in oporo v trpljenju za obče interese. Za vzgled so nam bili Čehi, ki so morali prav tako zlasti med svetovno vojno prenašati za svoje ideale večkrat nečloveške muke.

Toda PP vlada je padla. Vedno bolj je prihajala na površje ideja narodnega sporazuma, za katero smo se izpostavljali. Oddahnili smo se v pričakovanju, da prihajajo tudi za našo stranko boljši časi. Persekucije so se res nehale in se deloma popravile krivice, ki jih je prizadejala SDS našim pristašem. Upali smo, da žrte mislo bile zastoj, da bodo mirnejši časi prinesli razširjenje naše ideje v delavske kroge, da se bo proletarijat razdružen in izkoriščevalni zedinil v boju proti skupnemu izkoriščevalcu. Takrat je vodstvo stranke iznova odpovedalo. Nikdar niso mogla uspeti pogajanja z delavskimi voditelji, uspeha pa so na noč — z buržujsko SDS, do tedaj najbolj brezvestno zatiralno NSS. — »Nova Pravda« je na mah pozabila narodnost in socializem ter začela po vzgledu »Jutra« pobijati klerikalnega zmaja.

Jasno je, da tega preokreta večina pristašev ni mogla razumeti in ga še ne razume. Jasno je, da ga niso mogli doumeti Čehi, ki so se radi tega na ostenativen način umaknili v ozadje. Mesto pa, da bi bilo vodstvo uvidelo svoj pogrešek — svarila niso izostajala — je tiralo pogubno politiko naprej z neverjetno trmo. Prišlo je tako daleč, da so odborniki stranke s svojim pritiskom v korist SDS desorganizirali n. pr. krajevno celjsko organizacijo v taki meri, da je ostalo od 134 organiziranih članov le — okrog 20! Druge krajevne organizacije so polnoštevilno prestopile v druge stranke.

Najbolj sta se izpostavljala za SDS gospoda: Juvan in Rupnik. Namesto pa, da bi se ta dva škodljivca izključila iz NSS, se je po nespretni taktiki opozicije zgodilo, da je bil voljen za — načelnika naš Juvan! Napravili so kozla za vrtnarja. Kako mora izgledati tak vrt, ni težko ugati. Kar se ni posrečilo bobnečemu ognju SDS, je dosegel — načelnik NSS Juvan. Danes je NSS v raz-

kroju in razsulu. »Nova Pravda« je prenehala biti narodno socialistično glasilo. Pravi narodni socialisti so jo že davno odpovedali kot brezpomembno glasilo par akterjev krog načelstva.

Rešiti se mora iz poloma, kar se rešiti da. Naš program je lep, čista so naša načela, privlačna je naša ideja. Toda naš prapor so nam za trenutek izvili iz rok ter dvignili nad naše glave umazano zastavo SDS, klor ima le količikaj samozavešanih čuta poštenosti v sebi, ne more slediti Juvanu in 40-varišem. Kdor pa je pljunil na svojo čast in zatajil socialistična načela, komur se ne preobrača želedec že pri sami misli, hoditi ramo ob ramo z najbolj pokvarjeno buržoazijo, kar jo je rodila Slovenija, slobodno mu. S takimi ljudmi nečesto imeti pristni narodni socialisti opravkov.

Tak je položaj v stranki. Z »izvolitvij« novega načelstva se je kriza v stranki le poostрила. Ako ne pride do izrednega obnovega zbora, kakor se zahteva, je razkol v stranki neizogiben. Dvomim, da bo prišlo do tega koraka. Načelstvo se je predobro zaveda, da ne uživa zaupanja večine; zato tudi ne bo sklicalo izrednega zbora.

Načelstvo je poslalo pred kračkim tukašnji (mariborski) organizaciji dopis št. 1149, v katerem trdi doslovno sledeče: »Jasno se vidi, da igrajo tu osebnosti glavno vlogo in da ne gre za nikakršna načelna vprašanja.« Jaz pa trdim, da gre tu za vrlo važna načelna vprašanja, trdim to kot nepristranski član mariborske krajevne organizacije, ki g. načelnika niti od daleč ne pozna. Načelstvo se veže proti volji večje polovice članstva s kapitalistično stranko. Podpira jo na škodo stranke (primerjaj dogodke v Celju i. dr.) ne ozira se pri tem ne na narodnost, ne na socializem, ne sploh na kakršnokoli potrebo delavstva. Načelstvo zastavlja interese delavstva, ker more v zvezi z verolomno SDS doseči le trenutne koristi za se, nikdar pa ne izboljšati razmer vobče. Ono ne stoji več na programu narodnega socializma. Boj proti načelstvu stranke je torej boj za načela, boj za program. Boj proti Juvanu kot načelniku stranke ni boj proti osebi, temveč boj proti buržujski SDS, ki jo zastopa. Gre za vprašanje, ali ostanemo na našem narodnem in socialnem programu, za katerega uresničenje smo se borili in trpeli, ali pa se predamo po načrtu načelstva s pobešeno zastavo na milost in nemilost najbolj reakcionarni buržujski stranki v še bolj nesramno izkoriščanje. Druga izhoda ni. Odgovor na zgoraj alternativo ne bo težek tistemu, ki zna misliti.

Čehi so si priborili svoj položaj v težavnem boju s proletarskimi izkoriščevalci, Juvan hoče izboljšati razmere ramo ob ramo s stranko najtemnejših buržujev. Ršum tenentis, amici!

## Politične vesti.

Shod protikorupepcionističnih strank v Ljubljani. Stranke bivšega ožjega opozicijskega bloka so sklenile, da prično med narodom živahno akcijo proti korupciji. Po vseh mestih Jugoslavije bi se prirejal veliki javni shodi, na katerih bi nastopili voditelji vseh opozicijskih strank. Prvi tak shod bi se vršil v nedeljo, dne 30. maja v Ljubljani. Na shodu bodo govorili dr. Anton Korošec, Ljuba Davidović in Mehmed Spaho. Prireditelji shoda pa upajo, da se bo mogel shoda udeležiti tudi Ljuba Jovanović. — Brez vsakega dvoma je, da bi imel tak shod v Ljubljani ne samo rekorden obisk, temveč tudi velik uspeh. Ljubljana bi tak shod samo pozdravila.

Oster odgovor Dragiše Stojadinovića poslanca Dragoviću. Radikalni poslanec Dragović je napadel v skupščini zelo ostro Dragiše Stojadinovića. Nato pa je objavil svoj govor še v »Politiki«. Dragiše Stojadinović, kakor do sedaj še nikomur, tako tudi Dragoviću ni ostal dolžan odgovora in mu je krepko odgovoril v »Politiki«. Izjavlja namreč, da je vletel proti poslancu Dragoviću tožbo, ker je vse neresnica, kar je ta govoril o njem. In nato dostavlja, da je Dragović vnesel v svoj govor v »Politiki« stvari, ki jih v skupščini ni govoril, in da se je Dragović prav temeljito zmotil, če je mislil, da se izmuzne odgovornosti s tem, da je objavil svoj napad, kakor da bi ga govoril v skupščini. — V resnici presenetljive metode političnega boja bomo še doživeli v naši državi.

To so argumenti. V korupcijski debati je nastopil tudi g. dr. Velizar Janković. Med drugim je omenil tudi odkup orientalske železnice. Po mnenju opozicije, da je on zakrivil težko napako, ker je odkupil orientalsko železnico, pa bi jo po Senžermenskem mirovnem dogovoru mogel sekvestirati. G. Janković zavrača seveda to trditve in sicer z argumentom, da so tudi Grki odkupili na grškem ozemlju ležečo orientalsko železnico. Kako pa bi vendar bilo mogoče, da bi tudi Grki storili napako, če smo jo storili mi, vzklika g. Jovanović? In to je njegov ves argument. — Mislimo, da bi bilo edino pravilno, če bi g. Velizar dokazal na podlagi Senžermenske pogodbe, da ni naša država imela pravice, da sekvestira orientalsko železnico. To edino bi moglo prepričati. Kar se tiče grškega argumenta, pa je naše mnenje, da je prav lahko mogoče, da je isti konzorcij odkupil ne samo naš del orientalske železnice, temveč tudi grški. Zakaj bi bilo to nemogoče, res ne moremo razumeti.

Položaj na Poljskem. Izven vsakega dvoma je, da je Pilsudski popolnoma gospodar položaja. To se vidi tudi iz tega, ker ni aretiral niti enega voditelja njemu nasprotnih strank in je tudi odpustil svoje čete iz Varšave. Iz vseh mest Poljske prihajajo poročila, da je prebivalstvo za Pilsudskega. Celo general Sikowski, eden glavnih nasprotnikov Pilsudskega je priznal Pilsudskega. Edino položaj na Poznanjskem ni še popolnoma razčiščen. Vesti pa, da je korakal general Haller z 10.000 močmi proti Varšavi, ne odgovarjajo resnici. Sejmski maršal Tramczyński se je mudil na Poznanjskem, da posreduje med Pilsudskim in poznanjskimi

opozicionalci. Upa se, da bo imela njegova misija popoln uspeh. Socialistične stranke so popolnoma na strani Pilsudskega in zahtevajo: 1. da se za predsednika poljske republike imenuje Pilsudski. 2. Da se osnuje kmečko-delavska vlada, v kateri ne sme delovati nobena stranka, ki je podpisala Wito-sevo vlado. Ta vlada bi bila sicer odločno proti komunistom, izvedla pa bi agrarno ter davčno reformo. 3. Politika vlade proti narodnim manjšinam se ima docela spremeniti in tem dovoliti kulturna avtonomija. 4. Parlament in senat se imata takoj razpustiti. V sedanjem sejmu imajo namreč desničarske stranke večino. Ker pa po ustavi voli predsednika parlament in senat, zato bi bila izvolitev Pilsudskega dvomljiva. Težava pa je v tem, ker se mora po ustavi izvoliti nov predsednik republike v osmih dneh, razpustitev skupščine pa je nedopustna. Socialisti vseeno upajo, da se bo našla pot, ki bo omogočila, da se njih zahteve na vsaj deloma legalen način izvedejo. Končno zahtevajo socialisti, da se postavijo pred sodišče vsi korupcionisti, zlasti pa vsi bivši ministri: Huchavski, Kiernik, Witos, Osiecki, Zdzichowski, Korfanti in Moscozyeski. — Od teh je Korfanti že pobegnil na Češkoslovaško.

Bojna napoved desničarjev Pilsudske-mu. V Poznau so se zbrali zastopniki desničarskih strank in izdali bojviti komuniké proti Pilsudskemu. Med drugim poudarjajo ti desničarji, da imajo večino in da ne priznavajo nove vlade. Vsi njeni ukrepi nimajo zakonite podlage in zato ni nihče zavezan, da se jim podredi. Prestolnica države je zasedena od upornih čet in zato izjavljajo zastopniki desničarskih strank, da se ne sme sklicati narodne skupščine (skupno zasedanje sejma in senata za izvolitev predsednika republike), ker bi bila skupščina v Varšavi pod ugrozo bajonetov. — Socialisti odgovarjajo na ta komuniké, da je Varšava po zakonu prestolnica in da se sme narodna skupščina sklicati edino v Varšavo. Če desničarji ne bi prišli v Varšavo, potem bi pač narodna skupščina zborovala brez njih in tem lažje izvedla svojo nalogo. — Grožnje desničarjev so torej brez učinka.

Novi nemški kancelar je postal dr. Marx, voditelj centra. Sestavo vlade je šele prevzel po obvezni izjavi nemške ljudske stranke, da nemški nacionalci ne pridejo v vlado. Odločno republikansko stališče dr. Marxa je največje jamstvo, da ostane nova vlada zvesta Locarnu. Zeleti bi samo bilo, da bi v novo vlado vstopili tudi socialni demokrati.

## Prosveta.

Gianni Schicchi v naši operi. Danes v četrtek, dne 20. t. m. se poje v naši operi Puccinijeva komična opera »Gianni Schicchi«, ki je pri svoji vpriporitvi v prejšnjih sezonah dosegla največji uspeh. Naš operni ansambel je naštudiral to Puccinijevo enodejansko za operno turnejo, kjer jo je pel zajedno z Hatzejevimi »Povratkom«. Splitška kritika se je izredno pohvalno izrazila o tej predstavi. — Danes jo dobe tudi abonenti reda D in sicer v zvezi z opero »Glumaci«.

# Dnevne vesti.

## IZ BEOGRADA.

### »Politika« piše:

Vsi hodniki okrogne sodišča v Beogradu so napejani z objavami, ki se pričajo sledeče:

»Sporoča se javnosti, ki ima posla na tem sodišču, da ne daje v tem prostoru, razven legitimiranim advokatom, nobene nagrade za posredovanje v sodišču, ker naj ve že naprej, do so vsi ti posredovalci isto navadni sleparji. Ravno tako pa naj nihče ne daje nobene napitnine uradnikom.«

Ta žalosten razglas »Politika« ostro komentira in pravi, da ne bi bilo nič čudnega, če bi se pojavili še na ulici plakati z vsebino: Prosijo se vsi, da ne kradejo, ker vsakdo, kdor bi kaj ukradel bo takoj naznanjen oblastvom.

Mi pa pravimo: Če so takšni razglesi močnejši na okrogne sodišču, kakšni pa bi mogli biti šele nabiti na hodnikih raznih ministrstev!

Je vedno bolj jasno, da se kupčija ne da zatreti, če se ne zagotovi vsem, ki so dajali podkupnine, oprostitve vsake kazni, če so slučaj podkupovanja prijavili.

Se boljše sredstvo bi seveda bilo, če bi bili uradniki tako plačani, da bi podkupnine ne rabili.

Toda taka rešitev bi bila tako zelo normalna, da je gotovo še dolgo ne doživimo.

Za enkrat pa še velja tabla z napisom: Prosi se, da se ne krade!

— **Tečaji za učitelje.** Ministrstvo prosvete je odredilo, da se prično v kratkem tečaji za izpopolnitev strokovne in pedagoške narobrazbe učiteljev in učiteljic, kakor jih predvideva čl. 32 zakona o ljudskih šolah. Datum se določi te dni.

— **Izlet dijakov gimnazije v Stipu.** Dijaki in dijanke višjih razredov šolske gimnazije prirede po zaključku šolskega leta izlet v Beograd, Sabac, Sarajevo, Vardište, Užice in Niš, nakar se vrnejo preko Skoplja v Stip.

— **Solski vrhovi.** Minister prosvete je odredil posebne nagrade za one učitelje in učiteljice, ki uredijo pri svojih šolah najlepše vrtove.

— **Letni zbor veterinarjev.** Letna skupščina veterinarjev iz vse države se vrši 7. in 8. julija v Splitu.

— **Znižana vožnja za dijake-izletnike.** Prometno ministrstvo je dovolilo dijakom, ki metno izlete na morje četrtinsko vožnjo državnih železnicah. Te izlete bo organizirala Jadranska Straža. Na vsakih 25 dijakov se dovoljuje vozna olajšava tudi po enemu vodji ekskurzije.

— **Radi krvavih dogodkov v Strumici** je zboroval te dni protestni meeting, ki se ga je udeležilo 4000 oseb. Z meetinga je bil pojehtna pomoč zoper bolgarske tolpe, ki so ravnale po direktivah bolgarske vlade. Resolucija izjavlja, da bo sicer prebivalstvo prisiljeno prekoračiti mejo ter napraviti red ne samo ob meji, temveč tudi v Sofiji. — Kot se poroča, se mudi v ozemlju okrog Bregalnice že nekaj dni šef javne varnosti Zika Lanić, ki vodi radi zadnjega bombnega atentata v Strumici osebo preiskavo.

— **Kongres saveza nabavljanih zadrug** se vrši tekom prihodnjega tedna v Beogradu. Kongresa se udeležijo delegati nabavljanih zadrug iz vse države.

— **Razpisane kolodvorske restavracije.** Razpisani sta licitaciji uporabe kolodvorskih okrepčevalnic v Velenju in Grobelnem, (rok licitacije dne 11. junija) in licitacija restavracije na Grosupljem (rok dne 7. junija). Licitacije se vrše pri direkciji državni železnice v Ljubljani.

— **Na konferenci beograjskih žena** je bila sprejeta sledeča resolucija: 1. Vsi mestni okraji naj se preskrbe z vodo. 2. Beograd naj se očisti nemudoma nesnage in blata. 3. Smetišča naj se odstranijo iz dvorišč. 4. Oddelek in organi, ki vrše zadavne službe naj se takoj reorganizirajo. 5. Nad klavnicami, trgi, živili in lokali, v katerih se živila proizvajajo in prodajajo naj se vrši stalna strokovna kontrola. 6. Organizira naj se centralna prodaja mleka v higijskih prodajalnicah in pod strokovnjaškim nadzorstvom. 7. Nemudoma naj se organizira zdravstveni oddelek. 8. Nemudoma naj se uredi prometna služba. Razven tega se zahteva, da se pristopi v najkrajšem času k sistematični izgradnji sledečih del: 1. Da se zgradi drugi glavni kanal za odvajanje fekalij iz mesta. 2. Da se reši čimprej vprašanje tlakovanja ulic po vsem mestu ter popolnoma odstrani turški tlak. 3. Da se uredi in razširijo obstoječi ter napravijo novi parki, otroška igrišča, ljudske kopeli itd. 4. Da se uredi, razširijo, oziroma zgrade nove klavnice, trgi, javne prodajalne živilskih potrebščin. 5. Da se obrača beograjska občina ob vsaki priliki pri reševanju važnih zdravstvenih problemov, na strokovnjake izven občine. To resolucijo je izročila deputacija 10 zastopnic žensk, ki so predstavnice ženskega saveza občine svoje sodelovanje pri delu za vzdrževanje čistosti v Beogradu. Podžupan je ponudbo sprejel. O načinu tega sodelovanja bo sklepal skupen sestanek.

— **»Beograd nosi rekord umiranja«.** Na kongresu beograjskih žena, o katerem smo včeraj na kratko poročali, je referirala med drugim ga. dr. Jelica Nešović-Vučić o umrljivosti v Beogradu. Iz njenega predavanja povzemamo sledeče: Leta 1906 je umrlo v Beogradu samo na tuberkulozi 720 oseb, kar pomeni eno tretjino vseh smrtnih slučajev. To je dalo dr. Jovanović-Batutu povod, da je zapisal: »V Beogradu umre vsak tretji človek na tuberkulozi.« Beograd nosi s svojimi 85 odstotki v Evropi glede umiranja na tuberkulozi rekord. V Zagrebu odpade na tuberkulozo 60, v Moskvi 46, v Parizu nekaj nad 30 odstotkov. Dr. Steva Ivanić je

iznesel, da je umrlo leta 1923 v Beogradu 723 oseb na nalezljivih boleznih, kar znaša v razmerju s številom vseh smrtnih slučajev v omenjenem letu (2523 oseb) 27 odstotkov. Leta 1925 je bilo bolnih v Beogradu na pljučnih boleznih 625 oseb. Zdravstvene prilike se niso popravile.

— **Kongres aviatikov Male antante** bo meseca junija v Beogradu. Šlo bo za osnivanje aerokluba. Ta misel se je započela takrat, ko so bili naši aviatiki na Češkem. Dosežen je bil sporazum za osnivanje zveze. Češki in naši aviatiki bodo v kratkem skupno posetili rumunske aviatike.

— **Promocija.** Te dni je bil promoviran v Pragi za inženjerja trgovskih ved Vinko Zalokar iz St. Vida pri Ljubljani. G. Zalokar je prvi jugoslovanski inženjer te stroke.

— **Vremenske katastrofe v Italiji.** V srednji in severni Italiji se je utrgal na večih krajih oblak. Nalivi so povzročili ogromno škodo. Posebno hudo je prizadela Lombardija. Adiza je prestopila na večih krajih bregove ter odnesla cele pristave z živino vred. Mnogo vasi je opustošene, vsled česar je na stotine ljudi brez strehe. Škoda, ki je trenutno še ni mogoče natančno pregledati, cenijo na milijone lir.

— **Število brezposelnih na Čehoslovaškem** je znašalo po uradni statistiki koncem meseca marca t. l. 64.088 proti 62.097 koncem meseca februarja. Prostim mest je bilo 14.724.

— **Mednarodni odbor historikov** je ustanovljen v Zenevi. V odboru je zastopanih 21 držav. Cilj komiteja je pospeševanje mednarodne kooperacije historikov. Komite izda čimprej mogoče internacionalno letno poročilo, ki bo vsebovalo seznam vseh zgodovinskih del.

— **Zopetna vzpostavitev zračnega prometa med Varšavo in Dunajem.** Kot poročajo iz Dunaja, je poljska družba za zračni promet »Aerolot« zopet vzpostavila redni zračni promet Varšava-Dunaj.

— **II. Planinski zbor** se vrši letos na binokstni ponedeljek dne 24. maja na Bledu v Zdraviliškem domu. Pričetek ob 10. uri dopoldne. — Dnevni red: 1. Pozdrav in otvoritev po oblastnem agrarnem komisarju dr. Franu Spiller-Muys. 2. Volitev predsedstva zbora. 3. Pozdravni govori zastopnikov oblasti in organizacij. 4. Poročilo planinskega nadzornika g. agr. višjega stavbenega svetnika ing. Ivana Presel. 5. »Gospodarski pomen pašništva in planinarstva« predava g. srezki ekonom Josip Sušić. 6. »Naše planinarstvo in bikoreja« predava g. Anton Čvenkelj iz Ljubnega. 7. »Prva pomoč pri nezgodah živine na planini« predava srezki veterinar Alojz Zarnik. 8. Poročilo planinskih odborov o stanju planin v njihovih področjih. 9. Sklepanje o smernicah za nadaljnje delo pri pospeševanju in izboljšanju naših planin in o event. resolucijah. 10. Slučajnosti. Vabljeni so vsi planinski gospodarji iz ljubljanske in mariborske oblasti, zlasti zastopniki planinskih srenj in sosesk ter pašniških, živinorejskih in splošno kmetijskih zadrug. Polovična vožnja je dovoljena. Popoldne ob 3. uri se vrši v istem prostoru skupna seja vseh planinskih okr. odborov, h kateri imajo pristop zastopniki oblastev, srenj in sosesk ter zadrug. — Planinski odbor za radovljiški okraj.

— **Grška opera** se ukine, da se zniža deficit mestnih gledališč od 700.000 na 400.000 šilingov. Kot vzrok za slabi obisk gledališč se navaja poleg splošne gospodarske depresije vsakevrstna konkurenca in neprestano naraščanje zanimanje za sport.

— **Uničevanje planinske flore.** Kot znano, eksistira zoper uničevanje planinske flore poseben zakon. Zal pa se večina turistov za to ne briga. Nasprotno trgajo ali pa celo rujejo tudi najredkejšje evetice in rastline, ki so pod zaščito zakona ter jih mečejo takoj nato proč. Gorski prebivalci pa prinašajo zaščitene evetice celo na trg ter jih prodajajo. Zato je pozdravljeni odlok okrajnega glavarstva v Laškem, ki je te dni to nesposmetno počenje ponovno prepovedalo ter pokliče ljudem v spomin zadavne kazenske dolebe, po katerih se kaznujejo ti prestopki z denarno globo do 1000 Din, oziroma z zaporo do 14 dni.

— **Zatirajte pravočasno muhe!** En milijon muh uničiti z enim udarcem, se gotovo izplača. In vendar je to mogoče, če ubijemo sedaj samo eno muho. Od milijonov muh koncem poletja jih je ostalo prav malo. Prezimile so v razpokah, spomladi, ko postane topleje, pridejo zopet na dan ter se pričnejo zopet razmnoževati. Ena muha izleže 200 do 300 jajc. Če čez 12 ur se izležejo ličinke in čez nadaljnjih 14 ur mušice, ki skrbje takoj zopet za naraščaj. Če vzamemo, da je vsaka druga muha ženskega spola, nam pokaže račun, da jih nastane tekotom poletja iz ene same muhe več milijonov.

— **Kokainska kuga na Dunaju.** Te dni je aretirala dunajska policija dva glasovita tihotapska trgovca s kokainom, Hugona Grossa in Franca Leibla. Potikala sta se večinoma po I. okraju ter prodajala kokain pasantom. Glavne njihove odjemalke so bile prostitutke. Pri aretovancih so našli velike količine kokaina.

— **Zopet tolpa roparjev obsojena.** Te dni se je vršil pred sodnim dvorom v Osijeku proces zoper roparsko tolpo Joza in Ivana Gulina. Proces je trajal približno teden dni. Tolpa ima na vesti, v kolikor je ugotovila obravnava, 28 ropov, 15 vlovov itd. Ivan in Jozo Gulin sta bila obsojena na smrt (na vešalih ali pa z ustreljenjem, ker hoče, kot znano zakonodajni odbor smrtno kazni z obznanjem odpraviti), Tomo Szabo je odnesel 10 let, Jure Čović 8, Ivan Nevišić pa 7 let težke ječe. Obtoženci so se obnašali pri proglasniti sodbe zelo hladnokrvno in mirno. Brata Gulin nista kazala niti najmanjšega razburjenja.

— **Železniške tatvine v Celju.** Pred meseci smo poročali o aretaciji 22 železničarjev, ki so kradli v celjskih kolodvorskih skladi-

stih kakor srake. Vsi ti ljudje so bili izročeni sodišču, kjer so bili brez izjeme obsojeni na ječo, oziroma zapor od 6 mesecev do 3 tednov. Med obsojenci je tudi nekaj žensk, ki so pri tatvinah pomagale. Nekateri od obsojenih in sedaj seveda tudi iz službe odpuščenih imajo že po 20 službenih let, eden od njih celo 44. Obsojeni so kradli že od leta 1919 dalje.

— **Koštrunski tatovi.** Te dni je udrla tolpa 16 kačakov iz Albanije na naše ozemlje ter ugrabila kmetov v Galičniku in Rosuši nad 600 ovac. Ker so bili lopovi oboroženi ter so grozili s puškami, se jim kmetje niso upali postaviti v bran, temveč so zbežali ter prijavili napad našim obmejnim stražam, ki pa koštrunskih tatov niso mogle več prijeti, ker so je medtem že odkurili v Albanijo.

— **Veleizdajniški proces v Iglavi.** V Iglavi se je pričel te dni proces zoper strok. učitelja Ignaya Goetha, ki je poloval po deželi ter rovaril pri tem na veleizdajniški zločin zoper državo. Z Goethom vred sede na zatožni klopi: vpokojeni nadučitelj Anton Krnzik, privatni uradnik Hubert Narad, vpokojeni oficijal Karl Kabelatseh, pekovski mojster Rudolf Stefan, 71 letni iglavski župan-starosta Vincenc Inderka ter glavni urednik lista »Der mährische Grenzboten« Gustav Rippl. Obtoženec grozi kazni od enega meseca do dveh let.

— **18 letna mladenka streljala na svojega zaročenca.** Osemnajstletna šivilja Hermina Teuer na Dunaju je izvršila te dni atentat na svojega zaročenca, 20-letnega poštnega uslužbenca Kralicka. Poiskala ga je zvečer v stanovalju njegovih staršev ter oddala nanj strel iz revolverja. Pogodila ga je v levo senco. Nato je hotela izvršiti samomor, kar pa je preprečil Kralickov oče. Atentaterica ne kaže prav nobenega kesa. Dala se je mirno aretirati ter izjavila, da se je maščevala, ker jo je hotel zaročenec zapustiti. Kralick je težko, vendar pa ne smrtnonevarno poškodovan.

## Ljubljana.

— **Dan rdečega križa.** Dne 6. VI. 1926 se vrši po celi kraljevini dan rdečega križa, ki ima namen dvigniti med ljudstvom smisel za prekrasno domoljubno organizacijo. Ta dan se posebej še nabirajo člani in pa prispevki v društvene svrhe. — V Ljubljani se izjemoma vrši dan rdečega križa dne 12. in 13. junija 1926, ker se obenem vrši tudi prireditve Podmladka v korist Podmladkovi ferijalni koloniji. — Tudi letos pošlje ljubljanski rdeči križ veliko število okrevanja potrebne dece na morje in pa v sveži gorski zrak. Priredi se na Dovjem ferijalna kolonija v štirih oddelkih. Prva dva vzporedna oddelka bosta na Dovjem v mesecu juliju, druga dva pa v mesecu avgustu. Stroški, ki so zvezani s prireditvijo take ferijalne kolonije so ogromni. Naša okrevanja potrebna deca pa ima kolosalne koristi, uživa duševni in telesni počitek in si nabere novih sil v svežem gorskem zraku. Ferijalna kolonija priredi svojim malim udeležencem tudi večje in manjše zlete. Vse pa se vrši pod strogim in strokovnim nadzorstvom. Pričakujemo, da bo naše občinstvo uvidelo nele veliko potrebo organizacije rdečega križa za narod in državo, nego tudi radevolje z bogatimi prispevki pripomoglo organizaciji k uspešnemu delu in omogočilo prireditve ferijalne kolonije. Podroben program dneva rdečega križa se objavi kasneje.

— **Ples in koncert gradbenega odbora Rožendolskega doma** je preložen na binkoštni ponedeljek 24. t. m. na Streljšču pod Rožnikom. Začetek ob 15. (8.) popoldne. Vstopnina prosta.

## Maribor.

— **Uradni izpit za motocikliste.** Po naredbi z dne 18. aprila 1910 mora imeti vsak motociklist, kateri vozi motorno kolo s prikolico, uradni izpit kot vozač ter mora biti v posesti tozadevne legitimacije. Istotako morajo imeti posestniki navadnega motornega kolesa (brez prikolice) pri prekračenju državne meje, takozvano »mednarodno putno ispravo«, ki se pa izstavi samo onim vozačem, ki so napravili izpit. Iz tega vzroka je sklenil »Motoklub Maribor«, da bo dosegel pri merodajni oblasti za svoje člane skupen izpit, ki se vrši najbrže 25. in 26. t. m. »Motoklub Maribor« priporoča vsem motornim vozačem, naj napravijo v doglednem času ta izpit in da vpošljejo tozadevno prošnje (kelkovane s 3 Din) s prilogi (krstni list, domovnica, zdravstveno izpričevalo in izpričevalo o vedenju) tajništvu »Motokluba Maribor«, Aleksandrova cesta 19, kjer dobe tudi nadaljne informacije.

— **Na srednji vinarski in sadjarski šoli v Mariboru** se vrše še trije učni tečaji: I. Grozdni sukač in uspešno orodje v vinarstvu v soboto 22. maja; II. Kfina in krmiljenje v torek 25. maja; III. Rastlinski škodljivci in bolezni v sredo 26. maja. Poslednji tečaj se 3. maja ni mogel vršiti, ker je bil takrat zavorš za prti radi škrlatice in se sedaj nadoknadi. Začetek vsak dan ob 8. uri. Pouk je brezplačen. Interesenti naj se ga udeležujejo v čim večjem številu. — Direktor Andrej Zmave.

— **Enodružinska hiša Doma ubogih.** — Včeraj popoldne se je vršil stavbni ogled na prostoru, kjer se bo zidal glavni dobiček loterije »Doma ubogih«. — Z zidanjem se prične, čim bo izdano gradbeno dovoljenje. — Kupujte te srečke, ki Vam nudijo tako redko prilžnost, da pridete do udobne, srikanne, lastne hiše. — Dom ubogih v Mariboru.

— **G. prosvetni inspektor dr. Leopold Poljanec** je nastopil štirinajstredni dopust. Po sile prosvetnega inspektorja opravlja oblastni inspektor za srednje šole g. dr. Adolf Pečovnik.

— **Krčmarska maščevalnost.** Mariborsko meščanstvo zahaja v poletnem času prav do nedeljskih popoldnevih v takimenovane vinotoče v okolici mesta. Da to našim mestnim gostilničarjem ni prav, je popolnoma razumljivo. Tako je gostilničarka pri Kram-

pergerju v Lajtersbergu minulo nedeljo neko petelansko družbo, ki se je vračala proti večeru v mesto, povabila tudi v svojo krčmo s pristavkom: tudi k meni pojdite. Družba je res vstopila v gostilno, po kratkem času pa se je napočila proti domu. A kaj se je zgodilo? Nenadoma so jo napadli štirje fantalini — med njimi tudi sin gospodarice — ki so goste tako pretepli, da moral priti rešilni oddelek na pomoč, da jim je obvezal rane. Enega gosta je moral rešilni avto prepehtati v bolnico. Na policiji so napadalec izjavili, da jih je nahujskala krčmarica, ker so šli gostje popoldne mimo gostilne v neki vinotoč, a niso šli k njej. Preiskava bo že povedala natančneje. Predpisoval nam menda vendar še ne bo nikdo, kam naj zahajamo?

— **Konj se je splasil v nedeljo popoldne** na Aleksandrovi cesti g. Arzenšku, pos. na Pobrežju. V divjem begu je prevrnil koleselj, na katerem je sedel Arzenšek. Konj je vlekel s seboj pod vozom ležečega gospodarja in voz, tako da je zadobil Arzenšek težke poškodbe. Poklicana je bila rešilna postaja, ki je nudila ponesrečencu prvo pomoč. Muhasta konj je bil postavljen v bližnjo gostilno. Voz je bil nerabljev za nadaljno pot.

## KONGRES SJSU ZUPE ZA SLOVENIJO.

Dne 22. in 23. t. m. se v Novem mestu zbere na svojem kongresu napredna mladina, kjer bodo vsa društva podala račun o svojem delu. To delo ni majhno, saj se morajo dijaki z vsi silo svoje moči upreti pogubonosnim vplivom, ki silijo dandanes v človeka od vseh strani. Naša napredna omladina pa vidi jasno pred seboj cilj, ki so ji ga začrtali njeni duševni očetj Endlicher, Jenko in drugi, ki so temu cilju dali življenje s svojo krvjo na Kajmakčalanu, Dobruži in v avstrijskih ječah. Pokroviteljstvo kongresa je blagohotno prevzel protektor noveške organizacije »Prosveta« g. gimn. direktor A. Škerlj.

Program kongresa: V soboto, 22. t. m. ob 10. uri zjutraj v Narodnem domu slavnostna seja, popoldne pa zborovanje delegatov vseh družin. Zvečer prirede vsa društva skupno slavnostno akademijo z zelo lepim sporedom. V nedeljo, 23. t. m. pa tekmujejo vsa društva na župnem sportnem dnevu, katerega pokroviteljstvo je prevzel ljubljanski lahkoatletični podsavez.

Videti je, da bo manifestacija omladine dovolj velika, da bo vcepila raznim nasprotnikom misel, da nas je še vedno mnogo in da se nas ne da tako odpraviti.

## DOPIS.

**Novo mesto.** Prostovoljno gasilno društvo Novomesto priredi dne 11. julija 1926 zlet jugoslovanske gasilske zveze objednem s proslavo 50-letnice svojega obstoja. Tovariška društva se naprošajo, da vzamejo ta dan v evidenco, ter da začno takoj z delom med članstvom za čim častnejšo udeležbo, da bode manifestacija našega celokupnega gasilstva čim veličastnejša. Vsa potrebna navodila bo be vpsal zletni odbor pravočasno. Na pomoč! — Prostovoljno gasilsko društvo Novo mesto.

## IZREDNI OBČNI ZBOR DRUŠTVA »MERKUR«.

V sredo, dne 19. t. m. ob 8. uri zvečer se je vršil v prostorih ljubljanske gremija v palači Ljubljanske kreditne banke izredni občni zbor Trgovskega društva »Merkur«. Občni zbor je ob lepi udeležbi otvoril društveni predsednik dr. Windischer, konstatiral sklepčnost občnega zbora, pozdravil navzoče, zlasti pa zastopnike časopisja, katerim se je zahvalil za dosedanje upoštevanje ter se jim v imenu društva priporočil še za nadaljnjo naklonjenost. Zahvalil se je tudi trgovskemu gremiju, da je odstopil dvorano za občni zbor. Društvo »Merkur« je pred kratkem praznovalo 25-letnico svojega obstoja, tedaj se je vršil tudi redni občni zbor društva, na katerem pa je bilo radi njegovega slovesnega značaja potreba izločiti one točke dnevnega reda, ki zanimajo le ožje članstvo. V ta namen se je sklical sedaj izredni občni zbor.

V svojem poročilu je predsednik tudi omenil, da so se v pretekli društveni dobi stiki med člani in društvom poglabili. Pevski zbor društva je končno postal aktiven, za zbor gre posebna hvala načelniku pevskega odseka g. Nevaku. Tudi godbeni orkester se je pričel lepo razvijati in ga je javnost že pričela upoštevati. Oba zbora sta društvu na razpolago pri njegovih prireditvah.

Društvu se je posrečilo uvesti tudi društvene večere, ki so uspeli in ki se bodo prihodnje leto nadaljevali. Dragocena olajšava društvu je, da pri teh prireditvah sodelujeta že omenjena glasbena odseka. Tudi družabne prireditve plesnega značaja so uspele.

Glavna točka društvenega programa pa je bila izobrazba njegovih članov, zlasti strokovna. Društvo je izdajalo glasilo »Trgovski tovariš«, ki je res postal tovariš trgovskih krogov. Urejuje ga g. Kavčič. Društvo je dalje izdalo »Trgovsko korespondenco«, pri kateri sta sodelovala gg. Sič starejši in mlajši. Tudi društveni »Trgovski koledar« je postal nepogrešen tovariš našega trgovstva.

Društvo je dalje priredilo v zimski sezoni razne tečaje, kot na primer dva tečaja za uemščino, dva za laščino, tečaj za srbrhrvaščino, knjigovodstvo in pevsko teorijo. Vsi tečaji so dosegli lepe uspehe. Društvo bo zlasti zainteresiralo svoje člane za gojitev jezikov. Društvo bo tudi nadalje skrbelo da opraviči svoj dober glas in da bo ostalo družabno središče kakor samostojnih trgovcev, tako tudi nastavljenec.

Nato je g. Melicer stavil predlog, naj se imenujejo sledeči člani, radi svojih zaslug društvu v prid, za društvene častne člane in sicer gg. Ivan Jelačin st., ki je tudi dal inicijativo za zgradbo »Trgovskega doma«, dr. Murnik, dr. Windischer, Kostevec, Kovač, Novak, Fabiani in Krofča.

Predlog je bil soglasno sprejet. V imenu novih častnih članov se je občnemu zboru zahvalil dr. Windischer.

Sledile so vclitve in sicer je bil na predlog g. Zelenika za predsednika izvoljen dr. Windischer za aplavzom. Za podpredsednika pa gg. Kavčič in R. Torry. Nato je bilo izvoljenih 28 ostalih odbornikov in sicer polovica iz vrst nastavljenecv in polovica iz vrst samostojnih trgovcev, med temi dve nastavljenki in 2 samostojni trgovki. Izvoljena sta bila tudi dva preglednika računov.

Pred zaključkom je predsednik prebiral poziv Zveze trgovskih gremijev, naj se društveni člani udeležijo sestanka gospodarskih krogov, ki bo v petek ob pol 9. uri v istih prostorih, kjer bo dr. Triller predaval o kreditni politiki Narodne banke, nakar je zaključil občni zbor s pozivom na društvene članke, naj se oklepajo svojega društva, da bo moglo korakati od uspeha do uspeha.

## Sport.

Dve novi zmagi Huddersfielda. Angleški mojster je dosegel v Švici dva nova uspeha. V Baslu je premagal Old Boys 11:1, v Bernu pa tamošnje mestno moštvo 4:2.

Boksmatch Paulino proti Spalla, kojega izid se z neverjetno napetostjo pričakuje posebno v romanskih deželah, bi se imel vršiti preteklo soboto v Barceloni. Radi hudega dežja pa je bil preložen. O izidu tega znamenitega boja bomo poročali.

Tekma za prehodno darilo svet, mojstra Svobode na Dunaju. Eno največjih presenečenj tekem zadnjih let v težki atletiki je zmaga W. A. C. Herkules nad zmagegotovim moštvom Lohndfuhrwerker - A. Cl. Tudi največjeji pristaši Herkulancev niso računali z zmago tega kluba. Moštvo tega kluba ni odpevedalo v nobeni disciplini in ko je Leppelt z enoročnim potegom dvignil 90 kg je ta izborni uspeh celo moštvo elektriziral. Tudi Schilberg je bil v zelo dobri formi in njegov skupni uspeh v četverboju je prekašal uspeh svet, mojstra Aignerja. Pri Lohndfuhrwerkerjih se je opazilo, da manjka mojstra Friedricha; njegov namestnik Klaghofer ga ni mogel nadomestiti. Ko sta pri nekaterih vajah odpovedala še Karl Kramer in Tritta, je bila zmaga »Herkula« gotova, kajti Hemermüller, Aigner in Schramel niso mogli nadomestiti izpada, čeravno so dosegli krasne uspehe.

Tekmovalo se je v enoročnem potegu, enoročnem sunku, obojoročnem teznem dvigu in sunku.

Slavni francoski bokser Georges Carpentier je bil pozvan, da se bojuje proti evropskemu mojstru težke teže Erminio Spalla. Ker se pa Carpentier v kratkem odpelje v Ameriko, je ta poziv odklonil.

Kanadski mojstrski bokser Jack Renault, ki so ga smatrali dolgo časa za nasprotnika D mpsaya nazadnje vedno bolj. Boril se je z Jack de Mave-m, pa je dosegel samo zmago po točkah.

Jack Delancy premaga King Salomona. Francoski Kanadijec Jack Delancy je odločilno po točkah porazil 13 in pol kg težjega King Salomona. Boj je trajal 12 rund. Sedaj bo nastopil Delancy proti svet, mojstru Benbachu, ki je Salomona svoječasno že po 8. rundah odločilno premagal.

## Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA  
sreda, dne 19. maja 1926.

Vrednote: Celjska posejilnica d. d., Celje zaklj. 193. Blago: Trami po not, so vag. nakl. post. zaklj. 260; Eksekutivna prodaja: (868.335 m) = 949 yards Satin Duchesse 19.193, fco Trst 20.

Zagreb, dne 19. maja. Devize: Newyork ček 50.582—56.882, London ček 276.038 do 277.238, Pariz izplačilo 161.67—163.67, Praga ček 167.934—168.934, Curih izplačilo 1696.25 do 1100.25, ček 1096.25—1100.25, Berlin izplačilo 1352.5—1357.5, Dunaj izplačilo 800.93 do 804.93, ček 800.9—804.9, Milan izplačilo 215.07—216.27.

Curih, dne 19. maja. Beograd 9.1175, Newyork 516.875, London 25.15, Pariz 14.825, Praga 15.32, Milan 19.75, Bukarešta 1.905, Berlin 123.05, Dunaj 73.9625, Sofija 3.75, Budapešta 0.007225.

## Razkošje in veseljačenje za časa kuge.

V srednjem veku je divjala v Evropi večkrat kuga. Posebno mnogo žrtev je zahtevala epidemija leta 1348. »Črna smrt« je pokosila tedaj skoraj eno četrtino vsega prebivalstva Evrope. Ljudstvo je bilo obupano. Kuga, skrivnostna bolezen, je prišla tako-

rekoč iz zraka. Nikdo ji ni vedel vzroka in zato je umirala drugega za drugim. Strah in groza sta vladala vepovsod. Vsakdo se je bal, da utegne priti drugi dan vrsta nani. »Črna smrt« ni prizanesla niti eni rodbini. Zato pa so pededovali ljudje nenadoma premoženja, na katera bi jim bilo sicer še dolgo časa čakati.

Nesrečnejši, ki so prišli na ta način nepričakovano v posest denarja in posestev, ki so bila last njihovih umirlih sorodnikov, so izgubili vse duševno ravnotežje. Bojaznja, da bodo imeli malo od zakladov, če jih odkliče v kratkem »črna smrt« v večnost, je povzročila splešno potratnost, izredno razkošnost v življenju in obleki. Vse je hotelo danes živeti čim najbolj, zakaj jutri utegne biti prepozno. Gospe malih meščanov so se oblačile v obleke iz najfinjšega blaga ter nosile najdragocenejši nakit, kot preje samo begate plemiške dame. Denar je bilo treba čimprej izdati, kajti vsak trenutek je utegnila prestriti smrt niti življenja. Ljudje so se komaj zadovoljili z najpikantnejšimi jedmi in najboljšimi pijačami. Ker je postal nenadoma velik kapital prost, medtem pa je število konzumentov padalo, je nastala preobilica blaga, cene potrebnih in živih so padale. Posledica tega je bila, da so ostavili rokodelci svoje delo, trgovci svoje trgovine ter je vse samo živelo, da živa. Reakcija je bila strašna. Preobilica se je izpremenila kmalu v veliko bedo, ki je trajala dolga leta. Kuga in doba razkošja sta ostali ljudem dolgo časa v spominu, dozdevali sta se jim kot hude sanje.

Jack London:

## Morski vrag.

Obraz se mu je iznenada izpremenil. Glas je bil manj osoren in popolnoma odkritosrčen, ko je dejal:

»Srečni morate biti vi, sentimentalisti, resnično srečni, ko sanjate in najdete stvari dobre in ste sami dobri, ker najdete nekoliko stvari dobrih. Sedaj mi pa povejta, vidva, ali sem jaz po vaših mislih dober?«

»Ste — v enem oziru,« sem dejal.

»In vse zmožnosti imate za dobro,« je pristavila Maud Brewster.

»Tako!« se je zadril nad njo skoraj srdito. Vaše besede so meni prazne. Nič jasnega in določnega ni v vaši misli, ki ste jo izrazili. Ne morete je vzeti v roke in jo pogledati. Pravzaprav misel niti ni. Nekako čustvo je, nekaj kar temelji na iluziji, kar sploh ni proizvod razuma.

Ko je nadaljeval, mu je glas iznova postal mehak in nekaj zaupajočega se je pojavilo v njem. »Ali veste, da včasih zalotim samega sebe, da si želim, da bi tudi jaz bil slep za dejstva življenja in da bi poznal samo njegove lepe strani in iluzije. To je vse skupaj napačno in zoper razum; toda v zvezi temu mi moj razum pravi, a zopet napak, da imaš večji užitek, če sanjaš in živiš v iluzijah. In koncem koncev je užitek plačilo življenja. Brez užitka je življenje brez vrednosti. Delati, da živiš in biti neplačan, je hujše kot smrt. Oni, ki največ uživa, živi največ in vaše sanje in neresnič-

85

nosti vas manj motijo in so bolj hvaležne in razveseljive kot meni moja dejstva.

Počasi je zmaljal z glavo in razmišljal.

»Pogosto dvomim, pogosto dvomim, ali je razum sploh kaj vreden. Sanje morajo biti bolj stvarne in zadovoljive. Čustven užitek bolj zadovoljuje in je bolj trajen kot duševni užitek. Duševnemu užtku ne sledi drugega kot utrujenji čuti, ki pa se skoro počivijo. Zavidam vas, res, zavidam vas.«

Izenada je umolknil in okrog usten se mu je prikazal oni čudni njegov porogljiv usmev in pristavil je:

»Po svojem razumu vas zavidam, zapomnite si, ne iz srca. Moj razum mi to veleval. Zavist je duševen proizvod. Jaz sem kakor trezen človek, ki gleda pijance in izmučen želi, da bi tudi on bil pijan.«

»Ali liki moder človek, ki gleda bedake, pa si želi, da bi še on bil bedak,« sem se nasmejal.

»Popolnoma tako,« je dejal. »Vidva sta dva srečna, uničena bedaka. V svoji listnici nimata nobenih dejstev.«

»A jih izdajamo bolj svobodno kot vi,« je pridelala Maud Brewster.

»Bolj prosto zavoljo tega, ker vas nič ne velja.«

»In ker verujemo v večnost,« je odvrnila.

Ali v resnici verujete ali samo mislite, da verujete v to, je vseeno. Vi izdajate, kar si niste pridobili, kar imate, a zato pa dobite večjo vrednost od izdajanja tega, kar si niste pridobili, kot jo jaz dobim pri izdajanju tega, kar imam in kar sem si pridobil v potu

svojega obraza.

»Zakaj poteni ne izpremenite temelja svojega dela?« je vprašala.

Ozrl se je vanjo, pa rekel počasi obzalujoče: »Prepozno. Mogoče bi, ampak ne morem. Moja listnica je natrpana s staro robo in to je trda reč. Nikoli se ne morem pripraviti sam sebe do tega, da bi priznal kaj drugega kot redno in dobro.«

Umolknil je. Pogled mu je razmišljeno šinil mimo nje in se izgubil na mirni morski gladini. Obšla ga je stara otožnost. Drhtel je ob njej. Dokazovanje in sklepanje ga je naredilo silno potrtega. Nastala je nova nevarnost, da se v malo urah pojavi v njem živ zlodej. Spomnil sem se prijatelja Furnsetha in sem vedel, da je otožnost tega človeka pred menoj kazena, ki jo materialist vedno plača za svoj materializem.

## Petindvajseto poglavje.

»Na palubi si bil, gospod Van Weyden,« me je nagovoril Wolf Larsen drugo jutro pri zajtrku. »Kakšno je vreme?«

»Precej jasno je,« sem odgovoril in se ozrl po solnčnih žarkih, ki so se razlivali v kabino skozi odprto stopnišče. »Dober zapaden veter, ki pa postane močnejši, kakor kaže, če ima Louis prav.«

Zadovoljno je prikimal z glavo. »Ali je videti kaj megle?«

»Gosta megla na severu in severozapadu.«

Vnovič je prikimal z glavo in kazal še večjo zadovoljnost kot preje.

„Vinocet“

tovarna vinskega kisa,  
d. z o. z., Ljubljana,  
nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Prostora: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

„Srajce,“

promenadne, bele in barvaste, ovratnike vseh vrst in

fason, pentlje, samovoznice, žepne robce, nogavice v raznih barvah za gospe in dame, naramnice, toaletne — potrebščine, svilene trakove, čipke in vzenino. — Nizke cene. — Velika izbira samo pri

JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

„GROM“

CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDI-  
CIJSKI BUREAU  
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Naslov brošurkam: „GROM“.

Telefon int. št. 45-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za ekspresne pošiljke.

DOBRO IN POCENI  
SE KUPIJO  
ČEVLJI

|                              |         |
|------------------------------|---------|
| moški iz boksa               | 160 Din |
| ženski iz boksa visoki       | 155 „   |
| ženski iz boksa nizki        | 135 „   |
| fantovski iz boksa           | 135 „   |
| za dečke in deklice iz boksa | 95 „    |
| otroški iz boksa             | 68 „    |
| otroški mali rujavi ali črni | 26 „    |

PRI

ANT. KRISPER-ju  
LJUBLJANA, MESTNI TRG 26.

- Oglašujte v „Narodnem Dnevniku“!

## Mali oglasi.

Za vsako besedo se plača 50 par, za debelo tiskano pa Din 1.—

## Več tisoč

cvetlic

za okrasitev oken, balkonov, cvetličnih gredic (lepih), kakor tudi za okrasitev javnih prostorov, restavracij, postaj, pokopališč itd. priporočalvan Simene, vrtnar, Ljubljana, Gradišče št. 12.

## Dekle

zmožno vseh hišnih del, kakor tudi kuhanja in šivanja ter dela po vrtu išče službe samo pri poštenih ljudeh. — Naslov pove uprava lista.

## Gospodična

katera je celi dan odsotna, išče sobo s separatnim vhodom v sredini mesta. Naslov pove uprava lista.

## KOKS-ČEBIN

Wolfova 1/II. - Telef. 56.

## Trgovina

## Odon Koutny

specijalna zaloga orodja in tehničnih potrebščin v Ljubljani je vsled sklepa konkurznega sodišča v Ljubljani od 7. V. 1926 S 18/25/108 zopet otvorjena ter se v konkurno maso spadajoča blagovna zaloga zopet po dnevnih cenah prodaja. Ljubljana, 17. maja 1926. Uprava konkurzne mase.